

7.8. Boazodoallu

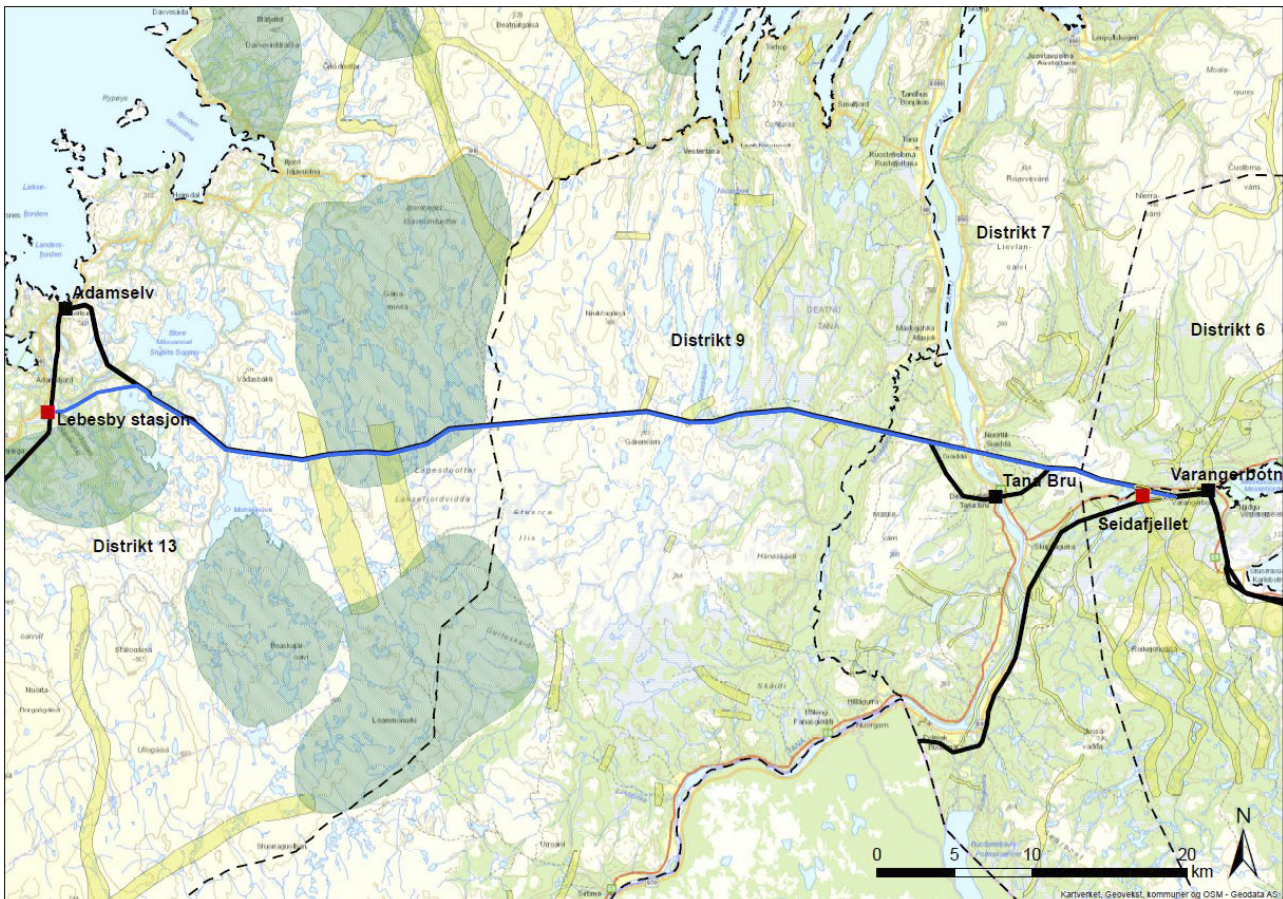
Buot ohccojuvvon jođasspáittut mannet boazoguohtumiid čađa. Oktiibuot guoská plánejuvvon huksen njealji boazorohahkii. Tabealla vuolábealde čájeha iešguđet boazodoalloorohagaid ja mo dat leat guoskkahuvvon.

Tabealla 4: Orohagaid oppalašgovva

Orohat	Mo orohagat leat guoskkahuvvon	km rávdnjefievrrredeaddji
O13- Siskkit Čorgas ja Lágesduottar/ Ifjordfjellet	Siskkit Čorgas ja Lágesduottar, mii maiddái gohčoduvvo Idjavuonduoddara orohahkan, guoská 420 kV Davvesiidda transformáhtorstašuvnnain (báikkít A ja B) Áttánleagis/Áttánvuonas Lágesduoddari.	420 kV: su. 30 km
O9 - Čorgaš ja Oarje Deatnu	Orohahkii guoská 420 kV jođas Lágesduoddaris Máskejogas vulos. Orohat rasttilda jođđasiid johtinágge ja geavaha guovlluid čakčagohtumii.	420 kV su. 25 km
O7 – Rákkonjárga	Orohahkii guoská 420 kV jođas mii rasttilda Máskevári ja manná Sáttovárrái. Orohagas lea áideásahus Sáttováris. Dasa guoská maiddái árvoštallojuvvon stašuvdnasadji oarjjabealde Deanu.	420 kV: su. 13 km
O6 – Várjjatnjárga/ Várnjárga	Orohahkii guoská 420 kV jođasspáittu ja ođđa transformáhtorstašuvdnii Sáttováre alde. Orohagas leat áiddit maidda stašuvdnabáiki guoská njuolga. Guovllut geavahuvvojit eanaš čakčagohtumiidda.	420 kV: su. 4,5 km (SEI C) 132 kV: 2,4 km (Statnett) ja 1,7 km duppalkursa (VKN) Gaikut su. 2 km 220 kV:s

Jođasspáitu lea siskkobeaalde mángga iešlágán boazoguohtumiid, muhto oppalaččat sáhtta dadjat ahte stuorra oassi areálain leat giđđa- ja čakča/manješčavččaorohagain ja ahte johtalit geasse- ja dálveorohagaid gaska mat mángga sajis rasttildit ovdan ohccojuvvon fápmojođđasa.

Visogovva 36 govvois čájeha jođasspáittu oktan dieđuiguin boazodoalu birra. Kárta čájeha johtingeainnuid ja árra giđđagohtumiid/guottetbáikkiid. Guoskevaš orohagain leat dálveguohtumat guovlluin lulleis ohccojuvvon rusttegiid, ja johtet ealuiguin davásoarjjás guvlui. Guovllut jođasspáittuid guora sáhttet maid geavahuvvot čakča/dálvvi sirdinbotta ja árra/giđa-dálvvi. Ohccojuvvon čoavddus ođđa 420 kV oktavuodas guoská vuosttažettiin giđđa-, geasse- ja čakčaorohagaide.

Tekst på kartet:

- Distrikt = Orohat
- Lebesby stasjon = Davvesiidda stašuvdna
- Tana Bru = Deanu Šaldi
- Seidafjellet = Sáttovárri
- Varangerbotn = Vuonnabahta
- Adamselv = Áttánjohka

Kárta 36: Visogovvagárta mii čájeha guottetbáikkiid (ruoná ivdni) ja johtingeainnuid (fiskat) oktan ohccojuvvon doaimbajuiiguin.

Váikkuhusat boazodollui leat čielggaduvvon ja leat mielddusin fágaraporttas (mielddus 3c). Lea árvvoštallojuvvon ahte huksen almmá váidudeaddji doaimbajuid haga muhtun sajiin buvttášii stuorra negatiiva váikkuhusaid, erenoamážit huksehusmuttus gos leat olbmot barggus ja ráhkadusbarggu riedja.

Guovlu nuorttabealde doaimbaidjoguovllu lea guovddázis orohagain 6 ja 7, gos leat áidit ja johtingeainnut. Sáttovári transformáhtorstašuvnna báiki váikkuha njuolga gárddiide (merken- ja rátkingárddit) maid orohat 6 geavaha, ja dán gárddi ferte sirdit. Orohat ieš evttohii saji Statnett čoahkkimis guovvamánus 2021, ja orohat oaivvilda ahte molssaeaktu mielddisbuktá unnimus váttisvuodá árvvoštallojuvvon ja ohccojuvvon sajiid ektui guvlui - dainna eavttuin ahte áidit sirdojuvvojit. Váikkuhusčielggadusas árvvoštallojuvvo dattetge Sáttovárri A buoremus molssaeaktun dan sadjái go ohccojuvvon Sáttovárri C. Sihke Sáttovárri A molssaeaktu ja ohccojuvvon Sáttovárri C leat goappašagat orohaga 6 orohatrájiid siskkobealde, muhto guovllus áiddo oarjjabealde Sáttovári A manná johtingeaidnu maid orohat 7 geavaha.

Áigeguovdilis váidudeaddji doaibmabijut

Váikkuhusčielggadusas evttohuvvojit mánja váidudeaddji doaibmabiju mat buori muddui geahpidit váikkuhusaid. Rusttetmuttus ferte garvit huksema johtima oktavuodas ja dehálaš guohtunáiggiid oktavuodas ja/dahje ahte gáržžiduvvo helikoptera geavaheapmi guovlluin gos bohccot leat doaibmabiju- ja čuozáhatguovllus. Dasa lassin ávžžuhuvvo cegget guođohanbarta eanet intensiiva guođoheapmái doaibmabidjoguovllus (orohat 9), ja evttohuvvo maiddái cegget áiddi orohagaid 13 ja 9 gaskii vai eai mastat. Nuorttabeale orohagaid dáfus namuhuvvo bohccuid biepmat váidudeaddji doaibmabidjun, ja veahkki beaktilis čohkkemii.

Čielggadeamis čujuhuvvo maiddái dasa ahte mástabáikkiin sáhttá leat stuorra báikkálaš váikkuhus johtolagaide, ja ahte ásahuvvo gulahallan boazodoaluin go doaibmabidju lea dárkilit plánejuvvon. Namuhuvvo maiddái ahte buorre váidudeaddji doaibmabidju orohat 7:ii lea sirdit boazogárddi ja guohtogárddi (oktan daidda gulli infrastruktuvrrain) eret Sáttováris.

Dan vuodul go oasit rusttetbargguin plánejuvvojit biddjot dálvá, de oaivvilda Statnett ahte negatiiva váikkuhusat boazodollui geahpeduvvojit. Rusttegat čadahuvvojit maiddái geassemánus, muhto eanaš fievrredeapmi jođasspáittu mielde plánejuvvo leat dálvit. Stašuvnna huksen plánejuvvo álgojurdaga mielde birra jagi.

Statnett lea viiddis gulahallama bokte boazodoaluin mánjgain fápmojođihanprošeavttain ožžon vásihusaid das makkár heivvolaš váidudeaddji doaibmabijut leat huksenmuttus. Dát guoská sihke dasa ahte ráddjet rusttegiid doaimmaid dakkár áigodagain goas boazodoallu lea rašimus áiggis, addit doarjaga eanet guođoheapmái, addit doarjaga dáláš boazoáiddiid divodemiide, ja oastit mobiila áidečovdosiid. Maiddái mobiila guođohanbráhkát leat addojuvvon geavahussii ovtta eará doaimmaiguin.

Statnett oaivvilda ahte mobiila guođohanbráhkát ja doarjja lassi guođoheapmái lea jierpmálaš čoavddus go geahččá hukset ođđa áiddi orohaga 9 ja 13 gaskii. Statnett lea ožžon dieđu ahte orohat 9 lea ohcan oažžut áiddi mii lea badjel 9 miilla orohatrájá alde dan geažil go leat váttisvuodát masttademiin.

Leat mánja áigeguovdilis beali maid berre vuhtii váldit boazodoalu guovlluid geavaheami oktavuodas. Danne lea dehálaš ahte boazodoallu lea mielde ráhkadeamen biras-, fievrriid- ja rusttetplána, mii lea geavat Statnett prošeavttain. Das sáhttá geahčadit huksema áigemiid, mástačuoggáid smávit muddemiid, vejolaš areálageavaheami (huksen- ja vuorkábáikkít) /fievrrádusgeainnuid ja eará heivvolaš váidudeaddji doaibmabijuid.

Ollislaš váikkuhusat boazodollui ja máhttovuđđui

Dan vuodul go ohccojuvvon fápmolinjjá lea plánejuvvon spáitun bálddalaga otná 132 kV linjjáin Áttánjoga ja Vuonnabađa gaskka, de oaivvildit mii ahte dát gáržžida guovllu boazodoalu noađuheami oktiibuot. Sáttovári transformáhtorstašuvdna miellidiská stuorra ja ođđa rusttega boazodoalu guovddášguovllus, muhto jus orohat 6 áiddit sirdojuvvojit, de unnot maid váikkuhusat. Boazodoalu fágaraporttas čilgejuvvo ahte fápmolinjjá stuoramus oassi buohkanas noađđái boazodollui lea ahte dat dagaha vejolažžan eanet stuorra fápmo- ja industriijahuksemaid, ja ahte ohccojuvvon doaibmabidju sáhttá dagahit stuorra negatiiva váikkuhusaid boazodollui. Statnett aiddostahttá ahte 420

kV linjáj Davvesiidas Sáttovárrái addá vejolašvuoda čatnat konsešuvdnaaddojuvvon bieggafámu, dat mearkkaša viiddidit dálá bieggafápmorusttegiid Rákkočearus ja Hámmanoaivvis Bearalvági ja Báhcavuona guovlluin maid konsešuvdnaeiseváldi lea árvvoštallan dohkálaš doaibmabidjun.

Boazodoalu fágaraporta čujuha dutkamii mii gieđahallá fápmojođđasiid hehttenváikkuhusaid doaibmabajiin ja deattuha maiddá «korona-čuoza» doaibmabaji váikkuhusaid árvvoštallamis. Korona-čuoza lea UV-čuovga mii bohtá rávdnjebázahusaid geažil, ja lea árvideames ahte bohccot mannet eret dan geažil rávdnjejođđasiin, erenoamážit seavdnjadasas/dálvet. Statnett áigu dán oktavuodas čujuhit NČE fáddáraportii boazodoalu ja eará sámi meahcásteami birra (Berg 2018), mii čujuha dutkamušaide bohccuin GPS-sáddenrusttegiiguin dakkár metoden mii addá stuorát aiddolašvuoda ja legitimitehta go eahpenjuolgo variábeliid geavaheapmi mihttun elliid reakšuvdnii fápmojođđasiidda. Fáddáraporta čájeha ahte dutkan GPS-sáddenrusttegiiguin čájeha ahte fápmojođđasiin iešalddis ii leat makkárga mearkkašahti váikkuhus bohccuid areálageavaheapmái doaibmaáigodagas, muhto lea čájehuvvon ahte leat unnán oaidnán fápmojođđasiid beavttu dálveguohtonguovlluin. Ođđaset almmuhuvvon guorahallamis (VindVal skábmamánus 2021) lea geahčaduvvon vejolaš váikkuhusat 420 kV linnjás Ildgruben ja Fovsen-Njaarke orohaga čađa. Goappašiid orohagain leat dálveguohtumat jođasspáittu guora, ja Ildgrubenis leat eanas dálveguohtumat. GPS-dutkamiid vuodul áigodagas 2011-2020 (ovda- ja mañitiskkademiid vuodul) Statnett lohka VindVal-prošeavtta iskkadeami nu ahte ii leat vuoddu dadjat ahte fápmojođđasiin oppalaččat lea negatiiva váikkuhus bohccuid areálageavaheapmái.

Daiguin guorahallamiiguin, masa maiddá gullet dálveguohtumat, oaivvilda Statnett ahte máhttovuoddu lea nannejuvvon dainna čujuhusain ahte bohccot heivehit iežaset 420 kV fápmojođđasiidda. Dát dávista maiddá daidda árvvoštallamiidda mat leat dahkkojuvvon eará Statnett prošeavtain.